

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 1 cor. 70 bani, 1/4 an 5 cor., 1/2 an 10 cor., 1 an 20 cor. Pentru ducerea la casă cu 30 bani pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 2 cor. 40 bani, 1/4 an 7 cor., 1/2 an 14 cor., 1 an 28 cor.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

INSERTIUNILE

Un gir garmond prima-dată 14 bani, a doua-oraă 12 bani, a treia-oraă 10 bani.

Redacția și administrația: Strada Poplacei Nr. 15.

Se prenumără la poște și librării.

În România abonamentele se fac la Agenția de Publicitate Carol Schuler, București, str. Doamnei 28, etajul I.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază.

Numeri singuratici la 10 bani se vând în Sibiu: librăria „Tipografiel”, societate pe acțiuni. — În Alba-Iulia la librăria Weiss Bernat „La loterie”.

TRIBUNA

Obstrucția.

O mare primejdie amenință imperiul austro-ungar. Întreg organismul politic, atât dincolo, cât și dincoace de Laita este aproape de prăbușire.

În Reichsrathul din Viena deja de ani de zile se petrec scenele cele mai turbulente, decurge o adevărată revoluție parlamentară.

Interesele provinciilor și naționalităților reprezentate în parlamentul imperial vienez sânt a fi de opus, atât de contrarii, încât este aproape imposibilă aducerea lor în consonanță. Din acest motiv apoi, nu numai afacerile interne ale celeilalte părți a Monarchiei au suferit neșpus de mult, dar în urma certelor și a imposibilității de soluție, provenită din obstrucție, autoritatea imperiului nostru în afară a scăzut în mod însemnat. De aici rezultă, că politica noastră externă nu se validează în deajuns, e aproape neabăgată în seamă, deși mai ales în Balcani, se pregătesc lucruri, cari nu pot fi privite cu indiferență de către popoarele din Austro-Ungaria.

Dar nu e destul, că stările politice din Austria sânt din cele afară dărăpănate. Mai vin și Maghiarii și în legătură cu proiectele militare prezentate dietei de ministru Fejérváry au înscenat și ei o sdrăvănă obstrucție parlamentară, cu menirea directă de a divisa armata comună, ear' partea ei recrutată din Ungaria a o pune în serviciul politicii de maghiarizare.

Cu aceasta Maghiarii au atins coarda supremă a politicii lor șoviniste.

Adeca nu sânt destule nebuliile de până acum. Nu e destul, că naționalitățile din Austria stau să se măncoze unele pe altele. Nu e destul, că în Ungaria lupta pentru existența națională dintre diferitele popoare a ajuns la oțete. Nu sânt destule nesfârșitele procese de presă, cari paralel decurg în Ungaria contra Românilor, Slovacilor, Sașilor, Nemților și a Sârbilor și amărătoare până la desperare majoritatea locuitorilor Ungariei. Nu e destulă batjocura ce se face contra bisericilor române prin trăgănarea denumirii de episcop în secolul vacant al Orășii mari. Nu sânt destule ordinațiunile de tot soiul cari în se ne încâtușeze corpul astfel, încât nici să ne mai putem mișca. Nu sânt destule persecuțiunile absurde pornite contra advocațiilor români, aproape unicită oamenii mai independenți ai noștri. Nu sânt destule abuzurile și încăleșirile de lege în autonomia comunelor și comitatelor, unde limba noastră nu este respectată, nu este introdusă, nu are drept, deși legea apriat îi asigură locul

convenit în congregații și în purtarea protoalelor comunale.

Toate acestea nu sânt de ajuns. Infierbântații șoviniste volesc și pretind până și maghiarizarea armatei comune.

Lumea întreagă ar voi Maghiarii să o tregă pe căpută ungurească. Aceasta este ultimul accent al politicii de diluare maghiarizare.

Guvernul maghiar este în foc. E fntuit, strine la părete, și cu toate că deocamdată se codește din motive de oportunitate și de tactică, la urma urmelor, va căsca formule pentru astimpărarea setei șoviniste, va presiona asupra coroanei și va stoarce nouă concesii, nouă arme pentru a lovi cu ele în Nemaghiari.

Să nu ne lăsăm induși în eroare. Ascușigul obstrucției din parlamentul maghiar în contra noastră a naționalităților este îndreptat. Vorbiriile opoziționale toate, ear' reflexiunile lui Fejérváry și Szell încă dovedesc aceasta.

De aceea am accentuat la începutul articolului, că monarhia noastră se află în fața unei grele primejdii.

Totul e răsturnat în monarhie. Nici un coș nu există, unde pace și bună înțelegere să stăpânească. Pe toate terenurile popoarelor de sub sceptrul Habsburgilor stau pe picior de luptă. Și nu se găsec bărbați politici, cari să prevadă unde va duce aceasta deplorabilă stare de lucruri. Maiestatea sa monarhială la bătrânețele sale va trebui cu durere să constate, că după o domnie atât de frumoasă în ce privește lungimea timpului imperiului moștenit a devenit un chaos, din care Dumnezeu știe ce se va alege. Numai o conflagrațiune europeană trebuie și patimile ce se vor deslănti în Austro-Ungaria pot deveni fatale.

Dacă bărbații conducători ai celor două părți ale Monarchiei nu sânt în stare, sau nu voiesc a căuta mijloacele, prin care popoarele toate să fie îndestulite și asigurate în existența lor națională; prin cari pacea să fie restabilită și patimile amușite: atunci e datorința coroanei să facă aceasta cu o oră mai înainte. Cercurile vieneze să nu se lase terorizate de obstrucția maghiară. Deie peste nas șovinismului. Pentru-ă e mai ușor a înfrâna dorințele neîndreptate ale unei minorități, decât a primi responsabilitatea pentru o nouă schingiuire a drepturilor majorității, a popoarelor nemaghiare din țeară.

Noi simțim toate greutatele statului fără nici un echivalent. Sântem contra ridicării contingentului de armată, de oare ce nu mai biruim nici povara, care până acum ne apasă umerii. Dar' și mai mari dușmani va găsi în noi eventualitatea votării proiectelor militare în schimbul unor concesii îndreptate tot contra noastră.

Povară dublă și nedreptățiri, armele pentru estirparea noastră tot duble — nu ord ei de sus, că ne vom leși din fire. Cele unsprezece milioane de Nemaghiari — din Ungaria să nu creadă nimeni, că vor rămâne vecinic o masă inertă. O șguduire mai puternică le trebuie numai și ele vor face minuni. Desperarea dublică forța.

Sibiu, 11 Febr. n. 19 3.

Situațiunea în Austria. Din Viena se anunță, că Cohii înveri s'au decis a și retrage moștinita de urgență și astfel pentru un moment au încetat cu obstrucțiunea. Reichsrath-ul va fi deci în poziția ca să treacă azi peste prima citire a proiectului de conversiune.

Proiectul codului militar. Semioficiosele anunță, că proiectul codului militar va fi terminat încă în luna aceasta, pentru-ă să poată fi supus spre dezbateră în ambele parlamente. Referenții proiectului de cod se vor întruși în ministerul comun în 23 o. Într-o conferență comună, cu care ocaziune se vor aplana divergențele de opinii, pentru-ă legislațiunea să nu aibă nici o greutate la volarea lor.

Delegațiunile. În cercurile politice se vorbește, că delegațiunile, cari ar fi să se condăce în luna lui Maiu, în anul acesta se vor întruni abia în Septembrie. Causa amânării delegațiunilor este anormala stare a parlamentelor austriac și ungar.

Din diete. În ședința de ieri a vorbit kossuthistul Benyovszky contra proiectului militar. El înainteză totodată un proiect de rezoluțiune, prin care să fie îndrumat guvernul să eșopereze o convenție cu puterile mari obligându-se acestea, ca în timp de 5, eventual 10 ani să nu mai înmulțească armatele, nici să introducă arme nouă.

Față de potopul tot mai mare al vorbirilor kossuthiste, Szell a propus prelungirea ședințelor cu o oră.

Szell și Croații. Comisiunile din mai multe comitate ale Croato-Slavoniei i au trimis lui Szell adrese de mulțumită pentru atitudinea lui în chestia limbii din pașapoartele croate.

Episcopia sârbească din Timișoara. Șoanul episcopesc al Timișoarei, devenit vacant prin moartea lui Nioanor Popoviciu, ar fi trebuit după trei luni să fie ocupat. Șoanul,

deși e vacant de un an și jumătate, nu se va ocupa încă multă vreme din cauza neînșlegătorilor iviți cu privire la candidatul de episcop. Din Karloviș se scrie că patriarhul ar voi să și pună un neam de al sen, o parte a episcopilor ar dori să vadă în fruntea episcopiei pe unul din conducătorii mânăstirii, cari în zilele trecute au înaintat prim-ministrului un memoriu, din cauza esarëndării proprietăților mânăstirești.

Procesul „Tribunei”.

Continuăm azi a înregistra voiele de presă asupra procesului nostru din săptămâna trecută și asupra oribilei pedepsă de 11 mii cor.

Cronica. din București, pe lângă raport, are un fulminant articol, în care vestește atitudinea guvernărilor noastre față de Români și față de „Tribuna”.

Afară de ea mai scriu azi asupra procesului „Drapelul” din Lugoj și „Patriotul” din București.

Estă aprecierile acestor ziare:

„Drapelul”.

11 mii. . .

„Drapelul” publică cu acest titlu următoarele:

Vineri s'a pronunțat la Cluj verdictul și sentința în seria de procese de presă ale „Tribunei” din Sibiu, șjune acum la pertractare. Pregătirile pentru seria următoare încă sunt deja în curs și în curând vom auzi un nou verdict și o nouă sentință contra „Tribunei”.

Dar' să rămânem la sentința pronunțată în seria pertractată zilele trecute. Redactorul responsabil al „Tribunei”, culegătorul tipograf dl George Mohan, e condamnat la 15 luni temniță și 11 mii coroane amendă în bani, plus suportarea considerabilă a cheltuielilor de proces.

Di Mohan a fost îndată deținut, ca să fie la mâna procuraturii pentru următoarea serie de procese.

Sentința e din oale afară aspră. Apărătorii a șnunțat nulitate. Șoartea nulității la Curie o putem prevedea și n'avem prin urmare motiv a șpere, că dl Mohan va mai vedea, ca om liber, lumina zilei, până ce nu va implini pedeapsa dictată și care i-se va mai dicta. Îi dorim putere sufletească și credință bărbătească, ca să i ajute și Dumnezeu a-și face rëndul în temnițele, unde mulți fruntași ai neamului nostru au suferit și vor mai suferi pentru cauza dreaptă a poporului român.

Dar cele 11 mii coroane pedeapsă în bani?!

Nu cunoaștem motivarea sentinței și prin urmare nici nu știm cum s'a putut dicta o pedeapsă așa mare, care întrece maximul stabilit de lege.

11 mii coroane face cauția unui ziar politic, care apare mai de multe ori pe săptămână. Ear cauția e garanția, ce o ofere, în sensul legii, administrația unei foi, ca să aibă dreptul a scoate o foale ce se ocupă cu chestiuni politice dela ordinea zilei.

Nu s'a mai pomenit ca într'un singur proces să peardă un ziar cauțiunea întreagă. Cu ce va mai garanția „Tribuna” procesele ce sânt în curs și după aprobarea sentinței, cu ce va mai garanția — în sensul legii — apariția foi ca ziar politic?!

Unde rămâne libertatea presei?!

În chipul acesta vor amuși în curând toate foile politice inoode guvernului!

Dăm muncă, vieață și bani. Mai mult de o vieață însă nu poți trage de pe un om și banii nu stau grămadă la noi, ca să putem așa, cât ai da în palmă, înlocui o cauțiune cu alta.

Ei bine, guvernul e în situația să o mănpe pe calea apucată acum la Cluj și șovinisti de sigur vor aproba asprimea sentinței și se vor bucura, dacă foale națională după foale națională va înceta de-a mai apărea.

Dar rezolvi-va guvernul chestiunea națională pe calea aceasta, e mare întrebare!

Noi sântem convinși că nu!

Astăzi luptăm pe față contra politicii de guvernament. Cas de cas și zi de zi ne șpunem pe față și fără înconjur, ce credem noi și ce voim noi.

Dacă nu vom mai pute lupta pe față, crede guvernul că vom abziice de drepturile imprescriptibile ale poporului nostru?!

Să nu creadă, căci se înșoală!

„Patriotul”.

„Patriotul” din București scrie următoarele:

„Tribuna”, organul comitetului partidului național de peste munți este șarșă amenințată în existența ei! Alaltăieri tribunalul din Cluj, faimos prin nenumeratele condamnări aplicate patrioților români, l'a condamnat pe dl George Mohan, redactorul răspunzător al „Tribunei”, la un an și trei luni închisoare și la 11.000 cor. amendă.

Aceste 11.000 cor. se vor lua din garanția, pe care o are depusă „Tribuna”. Și dacă redacția „Tribunei” nu rentregește cauțiunea, ziarul va fi oprit să apară.

Ungurii sânt și azi tot atât de înverșunati în contra Românilor, ca și în timpurile de agitație, ei urmăresc zi cu zi desființarea forțelor de rezistență și de apărare ale frașilor noștri și lovesc șelbatic și fără motiv șerios în ziarele și scriitorii de peste munți.

FOITA „TRIBUNEI”.

Elementul roman în Dacia-veche.

După Ios. Lad. Piș. (Urmare).

Plano-Carpini, care în anul 1242 călătorii la porunca papei Inocențiu al VI-lea la reședința hanului tătară, numește țeara ocupată de Tătari „Cumania”, zicând că e străbătută de riurile: Nipru, Don, Volga și Iaik. Și dacă vom pune pond pe numele de „Cumania” din documentul maghiar din anul 1247, atunci e imposibil ca să ne cugetăm, că locuințele stabile ale Cumanilor se aflau deșcolo de Olă, cu atât mai mult, că în timpul acela puterea lor în oast era deja nimioită; și dacă în această țeară au existat Cumanii în masă mai mari, atunci ei pot fi numai acei Cumanii, cari au fost împinși de Mongoli, și au aflat adăpost în Ungaria și Bulgaria și cu atât mai mult putem nega existența stabilă în masă mari de Cumanii la Dunărea-de-șos, fiindcă este amintit cu toată hotărârea din partea unor filologi, că acolo

în veacul al XI-lea și XII-lea nu locuiau Cumanii, ci Slavi rusești.

În decursul cercetărilor etnografice s'a dovedit, că în veacul al VI-lea și la începutul veacului al VII-lea locuiau pe malul nordic al Dunării-de-șos seminișii slave, cari au cotezat să șiină pept atât cu stăpânia avară cât și cu cea bizantină. Nu se poate dovedi, dacă se presupune, că acești Slavi în decursul migrațiunii popoarelor în decursul veacului al VIII-lea au aflat în Peninsula-balcanică locuințe nouă, căci dela șezărea Bulgarilor la Dunărea-de-șos nu mai aflăm amintire de ei. Din anelele lui Nestor aflăm, că țeara nu a rămas nepopulată; astfel istorisește el: că fondatorul Kie wului, Kyj, a plecat la împăratul bizantin.

Reîntorcându-se a ajuns la Dunăre, unde i-a plăcut într'atăta, cât a voit să se șeze el acolo cu seminișia lui și a voit să zidească un oraș întărit, dară nu-l lășară vecinii și l' alină să se reîntorcă. Orașul însă fu numit de oamenii, cari locuiau lângă Dunăre până în timpul lui Nestor Kyjevec.

Slavii rusești au înaintat către Dunăre în mulțime mare, căci locuiau

dela Nistru până la mare, și orașele lor se află și în ziua de azi. Afară de Nestor li mai numește și geograful bavarez și Constantin Porphyrogenitul fi numără între Slavii supuși Rușilor. Venirea Ungurilor și Pecenegilor trebuie că a produs o alungarea acestor seminișii slave, căci la începutul veacului al X-lea li aflăm, după anelele lui Nestor, lângă Nipru și mai târziu în țeara Severanilor.

După trecerea Pecenegilor peste Dunăre pare că s'a întâmpiat o nouă alungare a Slavilor rusești către Sud, căci li aflăm din nou lângă Dunărea-de-șos. Interesant este în privința aceasta șonșpectul adăus la „Voskresenskaja kłtopis” despre orașele rusești, între cari sânt numite lângă Danare: „Vidna, Trėnova, Kilia, Askij torgă lângă Prut, Romanovă torgă în Moldova, Socava, Kamenă și altele.

Existența numelor acestor rusești au cercat să o șplice istoriograful dela Karamzin înșeșând până la Vastijevski și Brun prin faptul, că Rușii s'au estine până la Dunăre și că principii rusești au călătorit prin Bulgaria. După părerea celor mai mulți filologi însă nu putem declara, că acestea cauze ar fi

valide, pentru-ă avem prea puțin material istoric despre acestea; în schimb însăș putem urmări o mult mai bine urmele elementului rusec. Deia Rösler a arătat, că în veacul al XII-lea principalele Rușilor mici se estindeau departe până prin Moldova de azi. Aceasta o bazează el pe diploma dată comercianților din Miișri din partea lui Ivanko Rostislavič, principele din Bėrlad în anul 1134.

Cu toate, că pe aceasta diplomă nu se poate pune mult pond, totuși e hotărât, că în veacul al XII-lea au trăit la Dunărea-de-șos Ruși. Și ne putem baza pe cuvintele cāntecului național rusec: „Slovo opolku Igorevė” unde aflăm: „Tu Iaroslav Osmomysl de Halič. Șuș șezi Tu pe tronul de acum, Tu razimi munții maghiari cu armatele tale, ștai în calea regelui (ungar), înșchizi poarta Dunării. Cuvintele acestea ale cāntecului național rusec le aflăm și în anelele rusești, unde se șminteghe de vieața principelui rusec Ivanko Rostislavič, numit și Bėdadak, căci toamal pe timpul lui Iaroslav Osmomysl se face amintire despre comercianții și pescarii ruși, cari șe aflau la Dunărea-de-șos.

Cătră șfărșitul veacului al XII-lea aflăm ohiar și amintiri grecești, că Rușii apar la Dunărea de șos: N. Akominat vorbește în cuvėntarea sa de laudă, asupra lui Isaac Angelos cu privire la întēmplările anului 1186, că Bulgarii au primit ajutor nu numai dela Cumanii, ci și dela Bordonii, o seminișie de a Taurascy și o. Se pare că Uspensky cu tot dreptul susține, că acești Bordonii sânt sinonimi cu Brodniki-ii, cari în anelele rusești sânt atât de adese-ori numiți și cari nu sânt altceva decât seminișii rėboișice; acestia pe baza documentelor au fost aflași în veacul al XIII-lea în Transilvania și și în Moldova. Amintire despre existența Rușilor la Dunărea-de-șos aflăm și din o „instrucțiune” de a papei Clemente al VIII-lea din anul 1595. Ba ce e mai mult, avem încă dela începutul secolului acestuia un argument puternic despre existența Rușilor în Transilvania și anume patru șate: Bungard, Rușiori, Cergăul mic și mare și e dovedit, că încă prin anii 1803 în aceste șate se vorbea rusește.

(Va urma) Trad. de Tavi Murășan.

Di George Mohan a și fost arestat sub motiv că mai are și alte trei procese pendinte.

Articolul pentru care a fost condamnat este un articol în care se critica atitudinea nedreaptă a Ungurilor, cari pe când aresecută pe Români cari vin la noi pentru lucru, fac toate înlesnirile Securilor.

Cum se vede Români au pierdut în Ungaria cu deservire dreptul de a scrie despre nevoile și interesele lor.

Dar' se înalță vocea noastră și că cred că loviturile lor condamnabile vor slăbi energia Românilor în luptă pentru apărarea naționalității lor.

Români din Istria în pericol.

Zirul „Piccolo” din Trieste, în nrul din 28 Ian. c., publică următoarele despre frații noștri din Istria:

Agitatorii slavi, cărora nu le este greu de a avea sprijinul guvernului austriac, sunt pe cale de a da o lovitură mortală Românilor din Istria. Se încearcă a se întemeia la Frascati Susgnevizza, centrul cel mai tare al Românilor împraștiați în provincia soră, o școală slavă în loc de o școală în limba aceluiași popor.

Precedentele sunt cunoscute. După secole de uitare și suferință, Români au fost aproape „descoperiți” pe la 1840 de către Anton Covaz și Carlo de Franca, care în „Istria” lui Kandler studiază origina, obiceiurile și limba lor. În 1858 dinții se adresează cu un memorandum către dieta provincială a Istriei spre a avea o școală populară românească, unica apărare contra inundației slave care-și încunjoară și îl strânge amenințătoare. Școala, din cauza unor dificultăți întâmplătoare, nu poate fi întemeiată până când în 1900, dieta deșteptată prin comunitățile noastre de interes și de simpatie, în baza propunerii onorabilului domn Scampicchio, cu solemnitate deliberază că cu orice mijloc să se obțină înființarea școlii românești la Frascati.

Dar' agitatorii slavi nu puteau să lase să se îndeplinească acest act de întârziată justiție, nici să preserveze de distrugere acest mic centru românesc. Și când consiliul școlar provincial, prin îndemnul delegației, începuse preliminările pentru fundarea școlii, preoții slavi alergau din casă în casă, profitând și abuzând de ingenuitatea acelor săraci țărani, care în cursul secolelor au pierdut până și conștiința lor națională și-și făcuseră adversarii proprii lor salvări.

După o relație, pe care o avem înaintea noastră, rezultă că preoții slavi, sub autoritatea ce le confere haina lor religioasă, spuseră acelor puținți țărani, că împăratul, chiar împăratul, pretinde ca școala să fie slavă; să primească școala slavă, ocazi împăratul și va scuti de plata taxelor școlare și de contribuția pentru local. Dacă nu vor primi școala slavă nu li-se va acorda nimic. Dacă ar pretinde cu toate acestea, școala românească ar trebui să-și schimbe religia, Români să devie Evrei, căci toți Români sunt Evrei!

Prostie împraștiate de preoți, gâsă deschisă inima înerezătoare a Românilor. Și toți, afară de unul, declară că vor școală slavă. Consiliul școlar provincial ceru părerea delegației provinciale. Aceasta, în adevăr cu inima italiană, a răspuns zilele trecute cum trebuia să răspundă; că nu poate să adereze în nici un caz ca să se întemeieze altă școală decât cea românească. Ce-o să se întâmple acum? Este ușor de a trage concluzie din experiența trecutului. Consiliul școlar provincial o să voteze înființarea școlii slave și delegația provincială nu va aproba fondurile necesare. Și Români vor rămân fără școală pe care chiar dinții o cereau cu insistență la 1888.

De sigur că delegația provincială interioră va face totul, ca chiar contra înconștienței lor opoziții să se dea Românilor din Val d'Arza școala în limba lor națională. Dar' acelora care cunosc cea mai recentă istorie școlastică din provincie le rămâne puțină speranță, ca dorințele lor să fie îndeplinite. Deja de pe acum delegația provincială istrieană trebuie să se gândească să pue în executie votul dietei din 1900: înstituirea la Frascati a singurii o școlii românești, fără concursul consiliului școlar provincial, în care au majoritatea elemente nu prea iubitoare de drepturile aceluiași popor, în definitiv, plătesc toate cheltuielile școlare.

Procedând astfel Istria, o să facă operă moralizatoare, contra agitatorilor demoralizatori, adică contra preoților

slavi, și o să facă o operă de dreptate către un popor, decăzut atât de jos, din cauza nepăsării seculare, încât se pretează a fi un instrument orb în mâinile celor mai mari inamici ai lor, și o să prevadă în același timp la apărarea națională, împedecând ca mâne să se unească armata adversarilor noștri cu aceia-și ne sunt frați și pot deveni mâne aliații noștri contra inamicului comun.

Și este curios că acești Români să se renege singuri toamă când existența lor națională se impune mai tare recensămintelor guvernamentale. Câteva cifre vor explica totul. În recensământul oficial din 1846 Români din Istria sunt abia 1551, deși din ei ani mai târziu Czoernig, care de sigur nu e nici frățel al Românilor nici al Italianilor, zice că sunt 2800, și ceva mai înainte Kandler a cărui onestitate științifică este superioară ori căror bănueli, îi calculase la 10000. Pentru recensământul din 1880, Români nu există deloc. Apoi din nou îi vedem în același timp din 1890, dar' sunt trecuți abia 476! În fine în recensământul cel din urmă din 31 Decembrie 1900, sunt 1311!

Chiar dacă ar fi numai 1311 Români din Istria, tot este datorită noastră să-și scapăm de Slavi, cari ar vră să-și nimicească. Școala românească din Frascati, când s'ar împraștia de lângă dieta-norul de insinuații și minciuni, ar îndeplini între altele acest miracol: s'ar și câți Români neași sunt trecuți de recensămintele oficiale, actualmente ca Slavi.

Căci nu de azi bate din Viena vânt contra Românilor. În anul 1490 nu se da voe Românilor, atunci mult mai numeroși între noi, de-a paște oile în împrejurimile Triestului sau de-a lucra câmpurile părăsite. Și decretul din Viena îi numea „popor fără patrie”. Românilor rămași Istria le-a dat o parte toamă la Arsa, pe lângă fluviul sacru al lui August. Să se reînnoască acum opera mântuitoare a Istriei, episod din aceea-și Rastignac nume zilele trecute „romana eternitate a forțelor italiice”.

Din România.

Sărbătorirea Unirii în Iași.

În Iași s'a sărbătorit ziua de 24 Ian. v. cu solemnitate deosebită. Elevii și profesorii școlarelor, în asistența unui imens public, s'au concentrat pe Piața Unirii, unde s'au ținut discursuri și s'a jucat hora unirii.

Sărbarea s'a continuat la universitate, unde au vorbit d-nii A. C. Cusa și vrednicul president al Licei P. Grădișteanu.

Conferența d-nii A. C. Cusa.

D-nul A. C. Cusa, la ora 3 p. m., își începe conferența sa în aula universității despre „Unirea”. D-na începe a arăta că pe când Români din regat se pot întruni în voe și sărbători unirea, ostateții Români de prin împrejurimi sunt constrânși de împrejurări a nu se manifesta, decât sufletește.

Amintește că Iașul în special trebuie să se simtă fericit sărbătorind Unirea, căci această dată istorică evocă jertfele însemnate făcute de cetățenii acestui oraș și numai căror jertfe se datorește împlinirea Unirii. Și ca mulțumire pentru aceste jertfe Maj. Sa Regele și-a înscris pe A. Sa principele Carol o elev al școlii de fii de militari din localitate, pe viitorul rege al Românilor, și poate viitorul împărat.

Se cade să pătrundem tainele împrejurărilor, zice d-nul Cusa, pentru-că aparențele pot fi înșelătoare, și pentru-că în ceea-și privește Unirea nu putem să ne înșelăm.

Nu se poate confunda faptul unirii cu unirea... căci n'am mai avut nimic de năzuit. Faptul unirii este înainte de toate un fapt sufletesc, nu material. Și de aceea nu putem spune că Mihail Viteazul a realizat unirea, fiindcă n'a fost purtat de gândul unirii.

Cercetează elementele ce alcătuesc ideea unirii.

Dar, cine zice unire, zice despărțire. De unde această despărțire? Amintește originile formării poporului român și procesul de încheiere a lui, în scurge-rea veacurilor.

Dar' poate deosebi n'are sorți de izbândă? Cel dintâiu element al ideii este rasa. Rasa unește și deosebește popoare. În spriginul acestei idei aduce fapte istorice, cum este de pildă Belgia.

Al doilea element e conștiința fondului etnic. Explică cum apare această idee de timpuri îndepărtate, și cum trăiește ea, cu toate înfririle străine.

Însemnat e și păstrarea caracterului național de masele profunde ale poporului. Și se întreabă cu îngrijire ce s'ar fi întâmplat dacă și masele ar fi urmat aventurile claselor dirigente, care s'au slavonizat, s'au grecizat, s'au ruficit, și acum dăinuiesc sub influența franceză. Trage concluzia că cel de al treilea element e unitatea caracterului național.

Al patrulea element este unitatea intereselor.

Arată, că, d-l A. D. Xenopol, savantul nostru istoric, a dovedit că Cuza Vodă și-a bine că nu poate fi unire durabilă, decât prin stabilirea unei dinastii străine care să fie mai presus de competițiile tuturor, și că înainte de a fi lovitura de stat, intrase Cuza în legături cu dinastiile străine.

Vorbirea lui P. Grădișteanu.

Di Petre Grădișteanu, urmând la tribună, aduce elogiul d-nii Cuza. Povestește entuziasmul tinerilor din generația sa, și cum lucrul studenției din Sf. Sava. Amintește întrevăderea sa cu M. S. Regele.

Am încrederea, zice di Grădișteanu, că nu voi intra în moment, până-și nu voi vedea împlinindu-se niște visele Românilor. Discută starea de lucruri de peste Carpați. Face un apel călduros tuturor Românilor de-a sta strânși împrejurul drapelului unității naționale.

Sfârșește, spunând: la luptă pe terenul ideilor și al sentimentului național și fiți pe pace, că avem un D-zeu bun și îndurător, care nu ne va lăsa.

Averea mănăstirilor sârbești.

Radicalii sârbi au ținut Duminică în Zombor adunarea, ce am anunțat și noi, să protesteze contra procedurii superiorilor mănăstirilor gr-or. Congresul național sârbesc, întrunit în Carlovitz, aduse în anul trecut o decizie prin care manipularea averilor mănăstirești condusă în mod arbitrar de cuvioșii călugări era supusă unei controale mai severe. Aceasta decizie displăcând cuvioșilor, că nu mai pot exploata averile mănăstirești după plac, superiorii mănăstirilor au cerut intervenținea guvernului și a prim-ministrului maghiar. Călugării săvârșind o trădare față de interesele bisericii sârbești au provocat o vie agitație în sinul reprezentanților poporului sârbesc cari s'au întrunit Duminică în Zombor ca să protesteze în contra metehnelor călugărești și a protectorului lor, patriarhul George Brancovic. Reprezentanții poporului sârbesc adunați în număr mare în adunarea din Zombor au aprobat concluziile luate de congres în cauza controalei administrării averilor mănăstirești. Rescriptul regeal din 1868 dispune în mod clar că mănăstirile fac parte din averea bisericii naționale și stau sub conducerea administrației centrale a averilor naționale sârbești.

În comisiunea, care a recomandat primirea propunerilor referitoare la manipularea averilor mănăstirești, a funcționat ca președinte Gavril Smojanovic, episcopul Verșetului și Mitrofan Sevic, episcopul diecezi Baclului.

În comisiune n'a protestat nimeni că propunerile și în fine concluziile luate ar fi în contradicție cu canoanele. Protestul superiorilor mănăstirilor și al patriarhului în contra concluziilor congresului este cu atât mai ilegal și necoresct, fiindcă prin el se tinde a se împedea executarea și validarea concluziilor congresuale.

Meetingul, care a decurs în cea mai perfectă ordine, a exprimat congresului recunoștința sa pentru salutară sa activitate, dezvoltată în 1902.

Revista esternă.

Peninsula-Balcantică.

Principele Ferdinand al Bulgariei a petrecut zilele trecute în Filipopol, unde a primit mai multe deputațiuni, cari toate cereau să părăsească pe Macedonia. Cât de amenințătoare consideră el situaținea, se vede din vorbele, ce le-a adresat acelor deputațiuni. El le-a zis: Sântem în preseara unor evenimente serioase. Poporul bulgar se înorede în Rusia și în Rusia, cari vor crea o nouă situație în Macedonia. La

tot cazul conțez cu siguranță pe patrioțismul poporului meu și sperez, că în caz de necesitate își va îndeplini datoria.

După știri venite din Üstüb, Albaniei au atacat comuna Curechiște, din Serbia-veche, răpind și jefuind totul.

„Daily Mail” anunță din Copenhaga, că prințul danez Waldemar, fiul cel mai tânăr al regelui Cristian, candidază pentru postul de guvernator al Albaniei.

China.

Statelor europene, cari au închiriat până acum teritoriul în China, s'au slăturat și Belgia, care a primit o concesie de loc în nordul Tiencinului, pe țărmul drept al râului Peiho. Belgia a cedat totodată Germaniei locul necesar pentru construirea unei linii ferate pe lângă o răscumpărare corăspunătoare în bani. S'a început deja săcarea mișcărilor, lucrându-se și la planul rețelei de drumuri. Camerele belgiene se va prezenta în curând un proiect de lege, care să reguleze raporturile acestei achizițiuni teritoriale.

După-cum se anunță din Senzi și Cansu, trupele lui Tungfusiang, cari nu și au primit leafa, au început să desereteze, ceea-și însemnează o întărire a rebeliunii, ce amenință să izbucnească.

Știri mărunte.

Laures va cere în camera franceză instituirea unei comisii parlamentare, de 33 membri, cari să cerceteze din nou în chestia Dreyfus.

Pretendentul la tronul marocan e prisioner la Cabili Riata, cari sânt gata să l' predece sultanului pentru o sumă de bani.

Convenția referitoare la linia ferată Bagdad a fost subscrisă de reprezentanții Germaniei și Franței la Jola trecută.

Un nou conflict amenință să izbucnească în America de sud, unde Brasilia a ocupat un teritor vast dela Bolivia.

Cu conducerea ministrului de externe italian a fost încredințat ministrul de marină Morin.

Cronica zilei.

Sibiu, 11 Februarie n. 1903.

Alegerea de episcop la Arad. „Magyar Ország” scrie, că la Arad stau față în față doi candidați: A. Hamea și candidatul „Tribunei Poporului” Ign. Papp.

Partidele sunt egale, deci nici o combinație nu se poate face.

Hymen. Di Dr. Aurelius Maniuș, medic militar în Przemyl, originar din Nășed, anunță oununia lui cu doara Ana Wania, ce se va ține în 17 Februarie a. o. în catedrala gr. or. din Cernăuț.

Hugo Ritter von Grienberger, locotenent ces. și reg. în reg. de inf. nr. 31, Orăștie, Anna Edle von Grienberger nasc. Cimbulia, căsătorii Sibiu, Februarie 1903.

Sfârșitul romanului. S'a stins focul iubirii... prea curând s'a stins totul... azi totul e ca o poveste:

A fost odată o princesă... Luisa se numea, și dinea de dragul unui făt frumos... Giron era numele lui... și-a părăsit bărbatul... copilii... părinții, bogăția... numele bun și tronul și a plecat cu el în lume.

Și s'au iubit mult... mult... atât de mult, încât iubirea lor nu putea să dureze mult. A fost de tot frumos, a trebuit să piară...

Vestea ne spune, că făt frumosul a oșit la Bruxella... și a închiriat o odăie, unde, retras de lume, visează la trecutele clișuri de iubire... și se ougeță poate la alte aventuri de amor... Ear' princesea?

După-și nu l'a fost iertat să se întoarcă la părinți, la copilul ei bolnav... s'a retras în sanatoriul „La Meteorie” de lângă Nion (Neus), despre care se zice că e un loc frumos, poetic, și sub direcția unor medici renumiți... este proprietatea unei societăți și are două despărțiminte: unul pentru alienați, altul pentru boala de nervi. Princesea deocamdată e în despărțământul acesta din urmă... dar' nime nu ne va lăsa să credem, că s'armana Luisa nu va ajunge soartea Luisei de Koburg... pentru-că... șea cer interesele mai înalte...

În câteva zile va înceta și presa de a mai scrie despre acest amor, și vâlm uitării se va așterne pe-te el... Romanul s'a sfârșit destul de tragic.

Îndrăzneală maghiară pedepsită. Niște nuntași Sârbi din Neopianta oșătoreau pe tren cu toți spre Termerin. Pe tren erau și patru studenți maghiari, cari crescuiți cum sunt ei în școala impertinenței și a necultirii, au început să batjocorească pe țărani sârbi. Pe urmă

s'a îngroșat gluma. Maghiarii au luat-o pe Kosuth Nôta. Când unul dintre nuntași i'a rugat să-l lase în pace, — un student l'a lovit cu bastonul. Atunci țărani, scoși din răbdare, l'au înhățat pe toți patru și l'au aruncat din tren.

Noroc că trenul mergând la deal nu mergea repede și așa grozavii nepoși ai lui Tohtum au scăpat cu leziuni mai ușoare. Natural, că pedeapsa a fost aspră, dar nime nu poate nega că nu au meritat-o, mai cu seamă acela nu, care știe oât de impertinenți și necrescuți sunt acești eroi de scandal, gentri maghiari — râia Europei.

Folle maghiare intervertesco însă lucrul și cer spânzurarea celor ce au demonstrat și prin asta în contra ideii. Fire-ar... o idee lor cu tot...

Inmormântarea lui Karaveloff. Luni după amiază s'a făcut inmormântarea în mod solemn, a rămășițelor pământesti ale lui Karaveloff.

La ceremonie au asistat Principele Ferdinand, ministrul, precum și o mulțime enormă.

Rectificare. Constatăm, că frumoasa descriere a Unirii principatelor române, publicată la foia în N-rul nostru de alături, a apărut întâiu în „Carlea de aur” a d-lui T. V. Păcoșeanu, de unde a fost publicată în „Tel. Rom.” și alte ziare.

Înubelul Papei. La 7 (30) Februarie a. o. Papa Leo al XIII-lea împlineste 25 de ani de când s'a urcat pe tronul papeal. Oredinologii își vor să-și otere pentru aniversarea acestei zile ca dar o coroană de aur în care scop s'a strins:

din Italia	18,331 lire 20 centime
» Ungaria	17,000 » —
» Portugalia	5,140 » 95 »
» Franca	5,099 » 50 »
» Austria	3,081 » 48 »
» Belgia	2,009 » 63 »
» Britania	951 » 50 »
» Germania	815 » —
» Spenia	619 » 88 »
» Elveția	362 » —
» Grecia	255 » —
» Turcia	80 » —
	53,747 » 14 »

Panama sau fraudă? Curioasă discuțiune s'a născut între redactorii ziarelor ungurești și între un inspector financiar din Seps-St. Gyôgy asupra neregularităților stabilite ale celor mai frunzeți funcționari de acolo. Ziarele susțin că e panama, pe când inspectorul protestează și susține că e numai fraudă și încă o fraudă? Să le fie de bine!

Un nou soi de contribuție. Fiindcă e vorba de nouă contribuții comunale consiliul comunal din Csenger-Satmar a inventat un nou fel de contribuție, anume contribuția pe soări.

Toți acei locuitori la a căror casă de locuit, atelier etc. conduce scară sânt datori să plătească anual defiecare soară câte 6 coroane.

Nu mai de nu li s'ar întâmpla vr'o nenorocire membrilor acelu consiliu pe soările puse la contribuție.

Moștenitor de 800 milioane. Din Paris se scrie anume că un proces lung se apropie de sfârșit. La anul 1793 un Francez cu numele Bonnet revenind din India cu bogate comori a murit pe drum, pe o corabis a societății anglo-indiane, de atunci. Societatea a pus mâna pe comori, dar' în aceeași vreme l'a avisat pe fiul defunctului să-și valideze drepturile pe baza de atestate valabile. Fiul lui Bonnet însă nu și-a putut legitima dreptul de moștenire, pentru-că documentele familiare dispăruseră în decursul marilor șguduri ale revoluției franceze. După desființarea societății anglo-americane, guvernul englez a continuat cu administrarea moștenirii care azi atinge suma de 800 milioane de franci. Se pretinde acum că o femeie ar fi dat în urmă de documentele atât de mult căutate și că vre o 150 de persoane... la atâtea s'au sporit moștenitorii lui Bonnet — vor să-și valideze drepturile la moștenire prin intervenținea camerei, cerând dela guvernul englez estrădarea moștenirii.

O îngroșitoare crimă. „Cronica” scrie următoarele: Ziarele ruse, cari ne soresc, sânt pline cu descrierea unei crime odioase, comise la parchetul și poliția rusă asupra persoanei unei supuse române. Vom povesti faptele, după cum sânt descrise de marele și autoriatul ziar rus „Petersburgskie Wiedomosti”.

În numărul 164 al acestui ziar, sub călătura principelui Michail Andronicoff oștim următoarele:

„Într-o corespondență din stația C. F. Tichoretka oștim descrierea grozavă a unui fapt odios; acolo se povestește că un jude de instrucție di Puzopp și-a ales printre călătorii C. F. pe o fată frumoasă, Tatiana Zolotova, supusă română, care călătorea spre Charcov, și ascunzând în bagajul fetei o sabie și o umbrelă, a arestat-o apoi după ce și-a satisfăcut pasiunea de bestie, a dat-o pe mâna soldaților străjari, cari au vândut-o Cazacilor pentru 40 copeici. Nenorocita fată pentru a scăpa din mâinile acestor sălbatoci ruși s'a sinucis. Mun-

itorimea din stație aflând despre cele întâmplate s'a răsculat și a năvălit asupra soldaților, voind să-i lingzeze, a trebuit să intervina armata pentru a scăpa pe sălbătie.

După aparițiunea acestei corespondențe, care a produs o enormă impresiune în Rusia, a apărut un comunicat al ministrului de justiție, prin care se confirmă faptul arestării supusei române Tatiana Zolotova, dar' se adaugă că fata era o stricată și a voit să fure o sabie.

Voind să mă încredințez personal, cum s'au întâmplat lucrurile, am plecat la fața locului și făcând o anchetă conștientă public de descoperit că cele denunțate opiniei publice de ziarul »Petersburgskje Wiedomosti« nu numai că s'au adevărate, dar' că cele întâmplate s'au petrecut într'un mod și mai infam și mai sălbatic. Se poate dovedi, cum că Zolotova, supusă română, o străină care călătorea pe calea ferată, nu numai că a fost arestată, simulându-se furtul unei săbii, dar' că nenorocita străină a fost torturată până la moarte, ear' apoi spre a cocosi crima comisă, a fost omorâtă turnându-i-se pe gât acid carbonic. Corpul nenorocitei a fost acoperit cu vânătași, urme de unghii și dinți.

Am stabilit cum că nenorocita Zolotova n'a fost o prostituată, dar' că a avut în viața sa un roman, ceea ce nu dă drepti ministrului de justiție de a numi pe nenorocita victimă cu numele de prostituată.

În fine s'unt dator a mai adăoga, că parchetul a luat toate măsurile pentru a ascunde odiosul adevăr și a scăpa pe crimiștii, astfel lucrătorii de pe C. F., cari s'au încreoț de a scăpa pe nenorocita străină din mâna călăilor, au fost conediați și goniiți din localitate.

Astfel descrie prințul M. Andronicoff cele întâmplate, declarațiunea sa a apărut în marele ziar rus la 16 Ianuarie, ear' a doua zi chiar, adică la 17 Ianuarie, ministrul de justiție a dat următorul comunicat, care este prin' rmare al 2-lea cu privire la crima comisă:

»In numărul dela 16 Ianuarie al ziarului »Petersburgskje Wiedomosti«, fide sub direcțiunea principelui E. E. Uch tomaki, și sub iscălitura principelui M. Andronicoff, s'au tipărit niște fapte privitoare la arestarea și moartea supusei române Tatiana Zolotova contrare cu totul celor descoperite de către parchet, de aceea ministrul de justiție, crezând necesar a afla tot adevărul, orânduște o nouă cercetare juridică a parchetului cu care însărcinează pe judele de instrucție pentru afaceri de mare importanță (vâjnim delam) a parchetului din Petersburg, pe dl Burzoff precum și pe procurorul Covaletski. Rezultatul anchetei se va publica spre știința tuturor.

Să așteptăm dar' ca să vedem rezultatul acestei anchete. *Dents.*

Dare de seamă și mulțumită publică. Simțindu-se reuniunea femeilor române din Avrig la o datorință veche deobligată, vine pe aceasta cale a le mulțumii vizitatorilor esoposției de probă arangiată în hotelul comunal cu obiectele contribuite pe seama marel esoposii din Sibiu și pentru contribuiriile făcute și anume: dl căpitan Goldschmid 1 cor., dl Stoica Ioan, măestru pantofar 40 bani, d-na Lovric 10 bani; d-na Maria Tik 10 bani; d-na Carolina Barl, 10 bani; d-na Albertine David 1 cor.; d-șoara Mina Birthalm 10 bani; d-șoara Carolina Roth 20 bani; Gös 10 bani; Stoica 20 bani; Regina Kraus 20 bani; dl Vitstok Oskar, preot ev. 2 cor.; d-na Regina Roth 20 bani; familia Klein 60 bani; dl Ioan Vlad 10 bani; d-na Maria Szöcs 10 bani; dl Berger Victor 1 cor.; dl Schuller Albert, căpit. 60 bani; d-na Heineremann, d-na Friesenhengat, d-șoara Fischer Hermin, d-șoara Schuller Cristine, câte 10 bani; familia Reschner 1 cor.; familia Kisch 1 cor. Suma 10 cor. 50 bani, care sumă s'a adaus la capitalul reuniunii femeilor române din Avrig. *Presidenta.*

Cu ocaziunea petrecerii de iarnă împreună cu teatru, cântări și declamări aranjată de tinerimea română din Mediaș și jur în favorul bibliotecelor școlare române la 8 Ianuarie st. n. 1903 (a doua zi de Crăciun) oferte benevole au încurs dela următorii domni:

Atanasie Popovici, Mediaș 4 cor.; Dionisiu Roman, cand. de adv. 3 cor. 80 bani; Romul Mircea, protop. Mediaș 2 cor. 60 bani; D. Rus 2 cor., Mihaila Popoviciu, Mediaș 1 cor. 20 bani; D. Agafia Cergovean, Șeica-mare, Petru Coman, Mediaș, Ioachim Langa, Tatar laus, câte 1 cor.; Sever Chetaș, Brațelu 80 bani, și N. Botezan, Agărbiciu 60 bani.

Tinerimea română își ține de datorință a mulțumii și pe această cale on domni donatori. Mediaș, 2 Februarie st. n. 1903 pentru tinerime *Filon Necșa* învătător.

Vieța socială.

Serată musicală în Budapesta.

Societatea de lectură »Petru Maior« din Budapesta aranjează la 26 Februarie n. 1903 în sala cea mică a hotelului »Royal« o serată musicală împreună cu dans. Inceputul la 8 și jum. ore seara. Prețul intrării: de persoană 3 cor., de familie 8 coroane. Programe seara la cassă. Răscumpărarea biletelor de intrare, precum și ofertele s'unt a se adresa la societate (IV. Mol-lár-u. II. 10).

După-cum s'ntem informați, deși petrecerea nu va fi de caracter mai mare, intru-că la amintita serată musicală vor debuta numai membri de-ai societății, totuși comitetul aranjator își dă toată silința, ca să asigure petrecerii, ceea ce privește întreg aranjamentul, o reușită cât mai bună.

Petrecere în Sovârșin.

Femeile române de pe Murș arangează în 9/22 Februarie 1903 petrecere cu dans în localitatea ospătăriei »Cercul de aur« din Sovârșin. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare de familie 4 cor. de persoană 2 cor.

Tribuna Literară.

„Femeia și Familia“

— voci despre noua foaie. —

Despre foaia »Femeia și Familia«, marele ziar din București, »Cronica«, scrie următoarele:

»Femeia și Familia« este titlul unei foi beletristice literare, care a început să apară în Sibiu.

Primul număr se prezintă bogat în materie și dovedește că asei ear' s'au grupat în jurul acestui ziar, sunt oameni destoinici și cunosători atât al literaturii românești cât și mai cu seamă ai gustului publicului românesc.

Foaia este însoțită și de un model de croitură pentru o cămașă bărbătească precum și pentru o haină de fetiță, iar prețul acestei publicații foarte moderat: 14 lei pe an pentru România.

Pentru a se vedea cu câtă căldură este întâmpinată »Femeia și Familia« dăm în cele următoare câteva aprecieri sosite din public:

Român-Petre, 4 Ianuarie n. 1903.

Domnul Redactor!

»Femeia și Familia« ne umple inimile de bucurie; de o astfel de foaie am avut noi femeile române, o lipsă mare. Acum, har Domnului, avem și noi foaie, așteptăm mai și »Foaia copiilor« că și de aceasta avem mare lipsă.

»Mă abonez«, etc.

Afumați (România), 8 Februarie n. 1902.

Am primit Nr. 1, »Femeia și Familia« și vă felicit căld de modul inteligent și îngrijit cum e redactată. Sper că va fi cu entuziasm primită de publicul cetitor și doritor de o revistă, a cărei lipsă era absolut simțită!

Monor, 2 Februarie 1903.

Apărând »Femeia și Familia«, prima foaie la noi în Transilvania în felul acesta, vă rog a-mi trimite un număr de probă ca s'o pot abona.

Cu această ocaziune vin a vă gratula pentru nobila întreprindere și vă doresc cel mai fericit succes....

Lăpușul de sus, 3 Februarie 1903.

Cu bucurie am aflat că v'ați decis a scoate o nouă foaie »Femeia și Familia«, cum la noi noi când n'a apărut. Vă rog a-mi trimite Nr-ul 1....

Duiliu Zamfirescu în războiu.

În literatura noastră, în care soarta mai tuturor scriitorilor e monotona și uniformă, fie de succese nemeritate, fie de nepăsării tot atât de nemeritate, dl Duiliu Zamfirescu a avut o soartă care ese din comunul celorlalți scriitori:

Un debut strălucit în *Literatură* cu poeziile *Levante și Calaverși și Harpita*, care au stărnit un entuziasm general, atât în rindurile scriitorilor cât și ale publicului, căci pe vreme era un public cetitor, care urmărea de aproape activitatea creatorilor, ear' scriitorii nu erau atât de orbiți de patimă încât să nu tresalte de entuziasm în fața unei bucați ce realiza o părticică din idealul după care aleargă toți inspirații.

Volumul *Fără Titlu*, care conținea poeziile d-lui Duiliu Zamfirescu precum și câteva nulele remarcabile prin delicatetea lor de sentiment, prin puritatea limbii și eleganța stilului s'a bucurat de asemeni de grațiile publicului.

Estă însă cel publicului, care până atunci era robul scriitorilor, al acelor cari creau frumosul, cade robul criticilor, al acelor cari trăiesc din opera creată de alții, și romanul d-lui Duiliu Zamfirescu *În fața vieții*, batjocorit, ironizat și caricaturizat de un critic a tot-putate pe vremuri, întuneca entuziasmul de odinioară, ear' publicul începu să dea uitării pe acela care crease bucați de o rară frumusețe în literatura noastră. Disgrația de publicul ce începu să guste o droaie de scriitori cari nu aveau alt merit decât acela al unor tendențe sociale, dl Duiliu Zamfirescu se refugiază în templul reze și senin al adevăratei arte, acolo unde se opresc valurile pline de spume și noroii ale opiniei publice, pentru a căuta o nouă formulă de artă, de o frumusețe superioară nivelului caprițiosului public, care, după-ce îl admirase cu atăta entuziasm, îl părăsise cu același entuziasm.

În această reculegere, într'o singurătate mângăiată de minunatul cer al Italiei și de albul imaculat și senin al artei clasice, dl Duiliu Zamfirescu a sculptat în forme marmoreene, *Alte orizonturi*, ce marchează un lung drum spre frumos, o vizibilă distanță dela debuturile sale.

Aceste *Alte orizonturi* erau inaccesibile marelui public a cărui privire sufletească nu poate să depășească cerul îngust al realității, ele însă au fost noue și fermeoătoare vederii de artă pentru restrânsul număr al acelor cari iubesc și pricep frumosul.

Immuriile păgâne au fșnit din același izvor limpede și curat al sufletului clasic care s'a revărsat în forme simple, de o regularitate, de o perfecție și de o seninătate cum rar întâlnim în literatura română, și au avut aceeași soartă ca și *Alte Orizonturi*.

De câțiva ani de zile însă, dl Duiliu Zamfirescu, care a publicat încă un volum de *Poezii* cu mult inferioare celorlalte două, a părăsit căile intime ale lirismului ce-și găsea expansiune în muzica verbului, pentru a se confunda în mijlocul societății românești, a observa, a scruta, a prinde din miile de figuri care mișună și se frământă câteva figuri și drame caracteristice.

E o nouă evoluție a talentului dlui Duiliu Zamfirescu — ceea ce dovedește temperament bine înzestrat, fecund și multiplu — și această nouă evoluție s'a manifestat prin romanele *Visața la Teară*, *Tanase Scatiul* și *În Războiu* pe care autorul a bine-voit să ni-l trimetă din strănătate acum câteva săptămâni.

Proclamarea războiului din 1877 a fost un moment hotărâtor în viața noastră istorică și sufletească, plin de frământări, de lacrimi și de fericiri, plin de prilejuri de eroism ca și de înfrângere în care s'au putut manifesta calitățile neamului nostru, acest moment oferă romancierului un vast teren de studii, o mare masă de suflete în frământare pe care se accentuează câteva suflete de viteji.

În acel moment s'a redeșteptat în conștiința românească un ideal care a persistat veacuri întregi în istoria noastră, s'a redeșteptat iluziile unora, temerile și lașitățile altora, și în acest imens suflet al unei întregi națiuni, care a fost pus în mișcare, s'a amestecat și învălmășit speranțele și deszădejile intime și familiare.

În al doilea rind, după cum în pictură, tratarea unui subiect de asemenea natură cere un anumit temperament înzestrat cu un ochiu care să îmbrățișeze orizonturi mai largi și cu o mână obișnuită cu compozițiunea, după cum un aquarelist delicat, un portretist și un pictor de naturi moarte nu s'ar putea esota un astfel de subiect, tot asemenea și în literatură — mai cu seamă în literatură — pentru a trata un asemenea vast și complex subiect se cere un talent obișnuit să cerceteze sufletul mulțimei, obișnuit cu descrierile frământărilor ei plastice și psihologice.

Dar' dl Duiliu Zamfirescu e un poet artist, obișnuit să ciseleze formele în care închi-te bucați din sufletul său, după-cum măestrul giuvaerșiu închide lacrimile diamanteilor în sural inelelor, un liric care numai de un scurt restimp a eșit din cercul personalității sale,

În ultimul său roman *Din Războiu* găsim fermeoătoare scene familiare, crâmpne de idile, accese de entuziasm și oopleșiri de temere exprimate cu aceeași eleganță de frază.

În el se mișcă câteva figuri impresionante: sufletul vecinic mobil, plin de expansiuni și de doborâri melancolice al lui Milescu, Comăneșteanu, un fel de pesimist în care se deșteaptă deodată eroismul, glorioasele figuri militare ale majorului Șonțu, căpitan Valter Mărăcineanu și ale altora, câteva delicioase figuri de femei, peste care războiul aruncă vâlul de doliu.

Acest roman e un mișcător și artistic episod din timpul războiului dela 1877, dar' nu e acel moment hotărâtor, vast și complex, care îl constituie în viața poporului român războiul independenței.

D. Karr.

Iertare...

Cum stau și mă gândesc așa
Cu mintea liniștită,
În veoi nu voiu puté ierta
Iubirea ta mințită.

Atâta plâns, — atâta dor
Am dus, — încăl îmi pare
Că aș pute să te omor
Cu o lungă sărutare.

Ca să te uit pentru vecie
Mă voi feri din calea ta,
Că omu-'i om, — și cine știe...
Mă tem că poate — *te-ai ierta.*
Sibiu 1903. V. E. M.

Unirea principatelor române.

În timpurile-antice, Acvila lui Traian Șura victorioasă, neunoscând hotare. Pe-acele timpuri, Roma era putinte, mare și se închinau cu toții la numele Roman.

Din Dacia-Traiană născut-au mândre state Cum altele, sub soare, n'au fost, nici vor mai fi: Aceste surioare doriau a se uni, Dar', vai! prin multe intrigi, erau tot depărtate. Luptat-au Stefan, Mircea, Mihailu Domnul-cel-brav Ca să formeze-o țeară, o mare Românie Dar' n'au putut să 'vingă streina violenție, Căci, la vecini, »Unirea« era pericol grav.

Târziu, în cel'alt secol, Români prin voință Îndeplinit-au faptul, dorit d'ori-ce străbun Și făr' să verse sânge prin sabie sau tun Au proclamat »Unirea«, suprema lor dorință.

Serbăm cu toții astăzi momentul glorios Când soarele Unirii ne dăte o nouă viață »Unirea« este fapta sublimă și măreață »Unirea« e sorgintă d'un viltor frumos! București, 24 Ianuarie. Alexandru A. Nenculescu.

Știri literare.

»Lumina« este titlul unei frumoase reviste lunare care a început să apară pentru Români din imperiul otoman.

Primul număr ce primim are un bogat sumar și ea apare sub direcția unui comitet.

Îi dorim cea mai deplină izbândă și viață cât de lungă.

»Școala și Familia«. Am primit numărul I. din revista pedagogică literară cu titlul de mai sus, redactată și tipărită în Brașov. Red. dl Ioan Dariu cu concursul mai multor profesori și învățători.

Abonamentul: pe an 6 cor. Nr. 1 are următorul sumar: Cătră on. cetitori, de Redacțiune. — Problema

școalei primare, de I. Dariu. — Genul ca categoriie gramaticală, de N. Sulică. — Părinți buni și copii buni, de Emil. — Din icoana școalei române în finea veacului al XIX-lea, Ioan German, schiță biografică cu portret, de I. Dariu. — Lecțiuni pregătitoare din religiune, de I. Aron. — Lecțiuni practice din aritmetică, predarea numărului 8, pentru anul I. de școală, de D. Marcea. — Corespondență particulară, de P. Cipou. — Cronica școalei, de „...“ — Pentru distracție, de „...“

Editor: redactorul foi: Ioan Dariu, Brașov.

MAI NOU.

Condamnarea Slovacilor.

În procesul de presă de ieri intitulat lui Miloș Pietor și Dr. Mudrony, tribunalul din Bpesta a adus următoarea sentență: Pietor condamnat la 3 zile temniță și 80 cor. amendă, Mudrony 5 zile și 40 cor.

Mobilizare.

»Hazánk« e informat, că direcțiunea căilor ferate ung. a fost îndrumată să pregătească un plan de mobilizare pe căile ferate spre statele balcanice.

Sosiți în Sibiu.

La 11 Febr. n. 1903.

Hotel »Imperatul Romanilor«: d-na Halmos, Gherla; Arz, Gârbova; Kuffner, München; Steinhardt, Prager, Frankl, Viena; Spitz, Triest; Hienz, Deutsch, Schwarz, Kranpeher, Budapesta.

Hotel »Meister«: Gallestein, Orășova; Tintea, Seliște; Fodor, Nagy-Kasson; Schwarz, Oroshaza.

Teatru orășenesc în Sibiu.

Diracțiunea: Leo Bauer.

Joi, 12 Febr. 1903.

Beneficiul *Joselina Brunner*. »Der Widerspenstigen Zähmung«. Comedie în 5 acte de W. Shakespeare. Inceputul la 7 ore seara.

Redactor responsabil: Ioan E. Prodan. Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni: Isăif Marschall.

Înștiințare.

De oare ce subscrisul nu mai trăesc la olată cu soția-mea Paraschiva Joandrea născ. Mohan — contra căreia este în curs procesul de divorț — prin aceasta aduc la cunoștința publică ca cu numele meu să nu-i crediteze nimenea nimic fostei mele soții fiindcă eu nu voiu recunoaște absolut nimic pentru ea. Sibiu, 10 Februarie n. 1903.

85 1-1 **Romulus Joandrea.**

Violină cremoneză (Straduari)

este de vânzare.

Informațiuni la administr. ziarului »Tribuna«. 84 1-3

„HATIEGANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMI, SOCIETATE PE ACȚII ÎN HAȚEG.

Raportul direcțiunii.

Onorată adunare generală!

Prin aceasta avem onoarea a ne da seamă pe al III-lea an de gestiune 1902.

Înainte de a trece la raportul singuraticilor operațiuni, ne luăm voie a vă da deslușirile necesare, atât cu privire la casa institutului, cât și cu privire la mobiliarul acuirat corăspunzător pozițiunii noastre.

Casa institutului care în bilanțul anului 1901 e luată cu cor. 54.497.46, deși cu adaptările făcute pe basa inputericirei onoratei adunări generale din anul trecut, a atins cifra de cor. 64.708.54, s'a luat totuși numai cu cor. 54.497.46 în bilanț ca activă, așa cor. 9211.08 s'au amortisat.

Mobiliarul institutului a fost în bilanțul anului 1901 luat cu cor. 226. — și deși s'a acuirat mobiliar cu cor. 1816. — foarte modern, și așa a ajuns la cor. 2024. —, s'a luat totuși numai cu suma de cor. 491.68 în bilanț ca activă și suma de cor. 1550.32 ear' s'a amortisat.

Ambele acestea poziții s'au acoperit în partea covârșitoare prin cele cor. 3800. — destinate de on. adunare generală din anul trecut, din profitul curat și din speșele de fondare avute în sumă de cor. 5694.48 și așa ne-a fost posibil a amortisa diferențele de sus și a nu crește suma valorii la suma cu care s'a acuirat.

